

ΕΙΣΗΓΗΣΗ
ΣΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ ΤΗΣ ΣΣΑΣ 13 Νοε. 19
Δημήτρης Κ. Μπάκας

Προοίμιο

Δεν υπάρχει μεγαλύτερη χαρά και πιο ξεχωριστή τιμή από το να απευθύνεται κάποιος ηλικιωμένος σε νέους συνανθρώπους μας. **Ειδικά, όταν πρόκειται για τους Σπουδαστές της ΣΣΑΣ.** Οι νέοι μας, πάντοτε, είναι οι **καλές ελπίδες της Πατρίδας** μας, αλλά και όλης της ανθρωπότητας.

Δεν υπάρχει άλλο υπέρτατο καθήκον τον καθένα από εμάς, που είχαμε το δώρο της ζωής, από τη δια βίου φροντίδα για τη βελτίωση της ανθρώπινης ποιότητας, ώστε να υπάρξει μια παγκόσμια υπέρτατη πραγματικότητα, όπου οι άνθρωποι να ζουν μέσα σε ένα πολιτισμένο περιβάλλον ειρήνης και ευτυχίας. Από αυτό το καθήκον, και ως ελάχιστη προσφορά, αποδέχθηκα να απευθυνθώ με λίγα ταπεινά λόγια στο υπέροχο σημερινό ακροατήριο.

Από τα βάθη της ψυχής μου **ευχαριστώ για τη μεγάλη τιμή τόσο τη Διοίκηση της Σχολής και προπαντός τους εκλεκτούς νέους μας** αυτής της υπέροχης Πατρίδας, οι οποίοι θα αναλάβουν σε λίγο την ευθύνη της Κοινωνίας μας, υπηρετώντας στο πιο ευαίσθητο σύνολο, τις **Ένοπλες Δυνάμεις** μας.

Εισαγωγή

Η χωρίς προηγούμενο τεχνική ανάπτυξη, που μας προσφέρει έναν ασύλληπτο όγκο υλικών αγαθών και ανέσεων δε μας εξασφάλισε ικανοποιητική ευτυχία! Ο φόβος και ο τρόμος καλά κρατούν. **Ο μεγαλύτερος εχθρός του ανθρώπου παραμένει, ίσως, ο ίδιος ο άνθρωπος (εαυτός του).** Η ειρήνη, η κοινωνική δικαιοσύνη, η δημοκρατία, η ισονομία, η αρμονική συνύπαρξη μεταξύ των ανθρώπων και η αντιμετώπιση του φυσικού περιβάλλοντος βρίσκονται δυστυχώς σε μια διαρκή κρίση.

Η παιδεία, με την ευρύτερη έννοιά της, συνιστούσε, συνιστά και θα συνιστά τον ισχυρότερο παράγοντα ανάδυσης δύναμης για εξέλιξη του ανθρώπου. Είναι ο **οδοδείκτης της ζωής.** Δεν είναι μια καθαρή γνώση, αλλά μια ευρύτερη καλλιέργεια, που επιτρέπει την κατανόηση της ανθρώπινης ύπαρξης ενταγμένης στην κοινωνία και τον κόσμο, ώστε να ευνοείται η ανάπτυξη ανθρώπων, ως πρόσωπα..

Η παιδεία μετεξελίχθηκε σε εκπαίδευση και είναι διασπασμένη σε πολλούς κλάδους σπουδών, λόγω της άμεσης ανάγκης κάλυψης του τεράστιου όγκου των πληροφοριών. Ταυτόχρονα όμως ανεφύησαν πολλά **τυφλά σημεία γνώσης.** Οι Αρχαίοι Έλληνες, πρωτοπόροι στην παιδεία που αποβλέπει σε αυτό τούτο το **ανθρώπινο είναι** προσωποποιούσαν την όλη νοημοσύνη με Θεά. Της είχαν δώσει το όνομα **Μήτις** και την θεωρούσαν ως την πρώτη σύζυγο του Δία και την Μητέρα της Θεάς της Σοφίας, Αθηνάς (όντως υπέροχος συμβολισμός!). Ήτοι η **Παιδεία - Αγωγή συνιστούσε το σύνολο των διανοητικών ικανοτήτων, που συνδυάζουν διαίσθηση, αγχίνοια, πρόβλεψη, ευελιξία πνεύματος, άγρυπνη προσοχή, αίσθηση επικαιρότητας κοκ.** (Ο Οδυσσέας ονομαζόταν πολυμήτις).

Επιτηδειότητες και αρετές

Η φύση έπλασε τον άνθρωπο «γυμνόν τε και ανυπόδητον και άοπλον». Κοντολογίς, χωρίς κάποιο κυρίαρχο γνώρισμα για την προστασία του στις εχθρικές συνθήκες του περιβάλλοντος, όπως το μάτι του αητού και του ελαφιού το πόδι. Ο άνθρωπος, ως αντιστάθμισμα έχει τον **μοναδικό εγκέφαλό του**, από τον οποίο αναδύονται οι **τεράστιες πνευματικές δυνατότητες**, που υπερακοντίζουν όλες τις αδυναμίες του. Με τις **ικανότητες του εγκεφάλου του** ο άνθρωπος **σκέπτεται, αισθάνεται και πράττει.** Αναζητεί δηλαδή γνώσεις, που τον οδηγούν στην **αλήθεια**, καλλιεργεί την ευαισθησία του αναζητώντας το **κάλλος** και αποκτά τη δύναμη να πράττει το **αγαθό** με διαρκή εξάσκηση. **Αυτή η πολύπτυχη και ολιστική ανάπτυξη επιτυγχάνεται με την αγωγή, ήτοι με την ευρεία (ολιστική) παιδεία.**

Με τις μοναδικές του νοητικές και πνευματικές ικανότητες επεμβαίνει καθοριστικά στη βούλησή του προς την **πραγμάτωση αξιών και την απόκτηση αρετών**. Ως μια εξελικτική πορεία προς το νεότερο και κυρίως προς το πολυπλοκότερο η αγωγή, είναι διαδοχή πολλαπλών τοκετών νέων ιδεών και δυνατοτήτων και κατά συνέπεια συνυπάρχουν και οι «ωδίνες τοκετού». Την αγωγή τη χαρακτηρίζει ένα σύνδρομο πόνου και άλγους. **Μορφώνω, σημαίνει παιδεύω. Γι' αυτό οι αρχαίοι πρόγονοί μας θεωρούσαν ότι η αγωγή πρέπει να γίνεται στο μεταίχμιο της παιδείας (παιδεμού) και της παιδιάς (παιχνιδιού).** Αυτή είναι και η μεγάλη δυσχέρεια της αγωγής, καθόσον από τη φύση του ο άνθρωπος έχει ροπή προς τη φυγοπονία, γι' αυτό η ανθρώπινη σμίλευση μένει ελλιπής με συνέπεια να δημιουργούνται μορφές, ατομικές και συλλογικές, ατελείς και παράμορφες.

Αρετή είναι ένας τρόπος ύπαρξης και ζωής που έχει κατακτηθεί με την έξη. **Αρετή είναι το ευ ζην. Μια επιθυμία και μια καλή προαίρεση προαπαιτούν όλες οι αρετές. Κάθε αρετή καταχτιέται και χωρίς επιθυμία είναι αδύνατη. Επιθυμούμε δηλαδή ή να είμαστε άνθρωποι ή απάνθρωποι. Οι αρετές είναι οι ενσαρκωμένες αξίες μας, γι' αυτό είναι πάντοτε δυσχερέστες.**

Οποιαδήποτε ικανότητα, που δεν έχει ως σκοπό το γενικό καλό εξελίσσεται σε απλή επιτηδειότητα.

Αυτοεκτίμηση (self-esteem) και αρμοστικότητα (fitness)

Αυτοεκτίμηση είναι η σε ιδανικό μέτρο εκτίμηση του εαυτού με προσανατολισμό το ευρύτερο καλό, από το οποίο επωφελείται και το άτομο. Είναι ο βασικός παράγοντας καθορισμού των ορίων μας, σε σχέση με το περιβάλλον. Αποχτιέται με τη διαρκή και προσεχτική αυτογνωσία και αυτοσυνειδησία. Συνιστά την πηγή ενέργειας του εαυτού μας. **Τη μπαταρία της ψυχής μας.** Όποιος αποκτήσει υγιή **αυτοεκτίμηση** θα καταβάλλει πάντα προσπάθεια για να φροντίζει και να προστατεύει τον εαυτό του από τα αίτια προσβολών που τον ταπεινώνουν. Δε θα θεωρεί τους άλλους υπεύθυνους για τις πράξεις του και δεν θα απομονώνεται και δε θα αποξενώνεται από την κοινωνία.

Η συναίσθηση της αξίας του εαυτού μας είναι ο **μοναδικός δρόμος να γίνει κανείς Άνθρωπος** με ψυχική υγεία, ευτυχία, με δημιουργικές ανθρώπινες σχέσεις, κατάλληλο μέλος της κοινωνίας, **τουτέστιν να αποκτήσει την αρετή της αρμοστικότητας (fitness).**

Ό,τι ισχύει για το άτομο, ισχύει και για **κάθε κοινότητα ανθρώπων, λαών και εθνών.** Χωρίς θετική αυτοεκτίμηση και αρμοστικότητα δεν επιβιώνουν. Οι Λαοί πέτυχαν ιστορικά επιτεύγματα, όταν είχαν θετική αυτοεκτίμηση και ευημέρησαν, όταν επέτυχαν σταθερή αρμοστικότητα. **Κάθε καταστροφή και ήττα επέρχεται, όταν ανακύψει πληγωμένη εθνική συνείδηση!**

Σχολιασμός

Η ανθρώπινη προσωπικότητα, που συνιστά τον απώτερο σκοπό της αγωγής, είναι η ισόρροπη και αρμονική βιωματική πλήρωση όλων των αξιών, ώστε να διαπλασθούν πρόσωπα- μέλη ικανά και υπεύθυνα για αυτονομία και αυτοτέλεια. Η ανάθεση του παραπάνω έργου σε απόλυτα εξειδικευμένους είναι μερικώς ορθή και μας βολεύει επιφανειακά. Επειδή, όμως, τα μεγάλα κοινωνικά θέματα της ζωής μας είναι ευθύνη όλων μας και απαιτείται η συμμετοχή μας, είναι απόλυτα απαραίτητη **μαζί με την εξειδικευμένη εκπαίδευση και μια γενικότερη, ολιστική Παιδεία,** από την οποία θα αναδύεται μια **ολιστική νοημοσύνη ως αρετή,** που θα μας καθιστά ικανά για συμμετοχή στη δημιουργία Κοινωνίας μέλη. **Και αυτό συνιστά προσωπικό μας καθήκον, πρόταγμα και στοίχημα.**

Η αντιπαλότητα μεταξύ μας για την απόκτηση ισχύος και εξουσίας καλλιεργεί μίσση και πάθη και αναδύονται ο φόβος και η ανασφάλεια και προκαλείται ένας φαύλος κύκλος και μια χωρίς προηγούμενο βαρβαρότητα. Η πραότητα και η ηπιότητα, από τις οποίες αναδύεται κάθε πολιτισμός βρίσκονται σε φοβερή ύφεση. Έχουμε λησμονήσει, δυστυχώς, ότι όλοι μας είμαστε γεννήματα αγάπης!!!

Συμπεράσματα

Οφείλουμε να ανακτήσουμε τη χαμένη ισορροπία, ως μέλη της κοινωνίας και της Πατρίδας μας. Κάθε αρετή συνιστά μια εσωτερική δύναμη προς την κατεύθυνση του αγαθού. Μια αντίσταση σε μια αδυναμία που μας σπρώχνει προς το κακό. **Η φρόνηση** αντιπαλεύει την **αυταπάτη και το ψέμα**. **Η σωφροσύνη** την υπερβολή, το θάρρος τον φόβο και η δικαιοσύνη την τάση προς αδικία....

Η αγάπη και φροντίδα του εαυτού μας συνιστά το πρωταρχικό στοιχείο για καταβολή προσπάθειας και κόπου για ανάπτυξη της θετικής αξιοπρέπειας. Τότε το άτομο ζητά λιγότερα από τους άλλους και περισσότερα από τον εαυτό του. Όσο λιγότερα απαιτεί από τους άλλους, τόσο περισσότερο τους εμπιστεύεται. Όσο περισσότερο εμπιστεύεται τον εαυτό του και τους άλλους, τόσο πιο πολύ μπορεί να αγαπάει. Τόσο πιο λίγο φοβάται τους άλλους, τόσο πιο πολλά οικοδομεί μαζί τους. Τόσο καλύτερα τους γνωρίζει. Τόσο πιο στέρεοι είναι οι δεσμοί και οι γέφυρες ανάμεσα σε αυτόν και τους άλλους.

Επίλογος

Το καθήκον των παλαιότερων γενεών και της Κοινωνίας είναι η **παιδεία-αγωγή** (education). Σιγά -σιγά μετατρέψαμε αυτό το ρόλο σε μια παροχή γνώσης **δίκην «τροφής»**. Το παιδί μπουκλώνεται με το ζόρι για να ξέρει περισσότερα για να μπορεί να ανταπεξέλθει στον ανταγωνισμό, για να γίνει κερδισμένος και να κάμνει τους άλλους χαμένους. Υποβαθμίστηκε το **e-ducere**, που σημαίνει «**οδηγώ ένα παιδί έξω από τον εαυτό του και το παρακινώ να αυτοδομηθεί**» σε **educare** που σημαίνει «**εκτρέφω**». Τα Σχολεία δεν λειτουργούν ως ιδρύματα καλλιέργειας νέων ως ανθρώπινα πρόσωπα.

Η αναγέννηση της κοινωνίας προϋποθέτει αναγέννηση του ατόμου, ως νέα έννοια του πολίτη και μέλους της σύγχρονης κοινωνίας. Ένα ολόγραμμα αρετών οφείλομε να συμπεριλάβουμε στην παιδεία μας, εάν θέλουμε να δομήσουμε ένα στέρεο ηθικό φορέα ανάπτυξης ανθρωπίνης προσωπικότητας. Τότε εμποδώνονται στη συνείδησή μας η φρόνηση, η αυτάρκεια, η ανδρεία και η δικαιοσύνη και αναδύονται η πίστη, η βελτιοδοξία, και η ελπίδα όπως και όλες οι επιμέρους αρετές μέχρι τη φιλία και την ανυστερόβουλη αγάπη..

Ας εναρμονιστούμε με το περιβάλλον μας, φυσικό και ανθρώπινο, με τον Κόσμο ολόκληρο με την ολιστική μας βιολογική, πνευματική και ψυχική καλλιέργεια. Ας αναπτύξουμε την αυτοεκτίμηση και την ολιστική (θετική και αμυντική) αρμοστικότητα καλλιεργώντας όλες τις βασικές αξίες και αρετές. Ας πλημμυρήσει η ψυχής μας με το φως της αλήθειας, που οδηγεί στο τακτ της ορθής ολιστικής κρίσης (φρόνηση), ας αναπτύξουμε την λεπταισθησία για να ευφρανθούμε το απανταχού διάχυτο κάλλος και ας καταβάλουμε κάθε προσπάθεια για πράξη του ηθικού αγαθού.

Τότε θα νιώσουμε την αυτοπεποίθηση, την εμπιστοσύνη, την ελπίδα, τη φιλία και την αγάπη. Τοντέστιν θα κατακτήσουμε την αληθινή ηθική ωριμότητα.

Τότε θα είμαστε ικανοί να δημιουργήσουμε ένα περιβάλλον που θέλουμε να ανήκουμε και εκείνο μας δέχεται ως μέλος του.

Τότε θα αμβλυνθεί η ανασφάλεια και θα επικρατήσει η βελτιοδοξία.

Σχολιασμός ζωγραφικού έργου (εμπνευσμένο από την αρχική αποστολή της ΣΣΑΣ)

Μπορεί, άραγε, ένα ζωγραφικό έργο να επηρεάσει τον τρόπο σκέπτεσθαι, συναισθάνεσθαι και πράττειν του ανθρώπου;

1. Σκοπός-μήνυμα: Η μοναδικότητα της ένδοξης πορείας της Θεραπευτικής (Τέχνης)

2. Σύνθεση: Μνημεία - σύμβολα από την ιστορία, όπως:

- Η «μεταφορά του τραυματία μαχητή».
- Ο Λευκός Πύργος, σύμβολο της Θεσσαλονίκης (ως Έδρα της Σχολής).
- Η Πρόσοψη του βασικού Κτηρίου της Σχολής, ως σύμβολο συνέχειας.
- Σπουδαστές, οι οποίοι δίνουν τον Όρκο τους, στην αποφοίτησή τους.

- *Χειρουργείο Εκστρατείας*, όπου λαμβάνουν χώρα οι *σωτήριες χειρουργικές επεμβάσεις*.
 - *Ο χώρος Αποκατάστασης* των ασθενών.
3. *Σχέδιο*: Εφαρμογές της χρυσής αναλογίας για αρμονία και *απλότητα στη σύνθεση*.
4. *Τονισμός* του σημείου μέγιστου ενδιαφέροντος: *Η μεταφορά του τραυματία στους ώμους των συναδέλφων του*.
5. *Ολιστική αρμονία της σύνθεσης*: ώστε *με ματιά να ιδωθούν όλα τα στοιχεία και η ψυχή μας να κατανοήσει το όλον και να αναδυθούν σκέψεις, συναισθήματα και ηθικά φρονήματα*.
6. *Τεχνική δημιουργίας*: Ένα επαναλαμβανόμενο πρότυπο «*αναλύειν*» - «*λέχειν*» - «*τεύχειν*»:
- *Αναλύειν*: Ξεχωρίζονται και επανεξετάζονται διαρκώς τα στοιχεία, ώστε να είναι εφικτή η επιλογή και η χρησιμοποίηση των πιο κατάλληλων.
 - *Λέχειν*: (λέχω που σημαίνει *επιλέγω και φροντίζω* κάποιον βάζοντας να κατακλισθεί) σημαίνει ότι επιλέγουμε κάτι πολύ προσεκτικά και το τοποθετούμε στην πιο κατάλληλη θέση.
 - *Τεύχειν*: διάπλαση και *διαμόρφωση της σύνθεσης*.
7. *Αποτίμηση του αποτελέσματος*. Αναδύονται αλήθειες, κάλλος και ηθικά οράματα όπως:
- *Η φροντίδα για τη σωτηρία της υγείας και της ζωής του μαχητή*.
 - *Η ιερότητα* του παντοτινού *Όρκου* στην αποστολή.
 - Από τα *βλέμματα* των δύο Νέων Σπουδαστών αναδύεται η *ζωτικότητα του φρονήματος*.
 - Το *κάλλος*, ως *ενδόσιμο* ευφραίνει την ψυχή μας.
 - Η όλη σύνθεση σε σχήμα του απείρου (∞), ήτοι μια *νοητή προπέλα ή έλικας*, ως *εάν ελκυστής, που σφηνώνεται στο χαοτικό κενό*, έχοντας σταθερό σημείο το σύμβολο *ιερότητας* (την μεταφορά του τραυματία) λαμβάνει δύναμη από τις κινήσεις των τραυματιοφορέων και των Νοσοκόμων (!).

Τελικό συμπέρασμα

Το κάλλος δεν πρέπει να μένει αποκλειστικά στην αισθητική τέρψη, αλλά να προετοιμάζει τον όλο ψυχικό κόσμο μας για αέναη ανακάλυψη μιας άλλης πραγματικότητας πιο αληθινής και πιο γόνιμης για δημιουργία. (Αυτό επιτυγχάνεται με ένα πίνακα ζωγραφικής, με μια μουσική σύνθεση, με ένα ποίημα...). Τότε υπερβαίνει την αρχική αβίαστη ευεξία της καρδιάς και ανέρχεται *σε υψηλότερα επίπεδα ολιστικής ψυχικής διάθεσης, ενσωματώνεται με την αλήθεια και με το ευρύτερο αγαθό προς όφελος της ανθρώπινης προσωπικότητας και του κοινωνικού συνόλου, και προάγεται σε αρετή*.

Τότε δεν είναι διατεταγμένο σε προσωποπαγείς και κερδοσκοπικούς σκοπούς, αλλά σε οράματα που βελτιώνουν τον Άνθρωπο ως ανθρώπινο γένος.

Τότε αναδύεται το πρώτιστο όραμα της ύπαρξης της Πατρίδας και μαζί του αναδύεται το ιερό καθήκον της σωτηρίας της ανθρώπινης ζωής.

Ας κρατήσουμε, όθεν, ζωντανό βαθιά στη ψυχή μας:

ΤΟ ΟΛΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗΣ:
ΜΑΘΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΟΡΚΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΓΙΣΤΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ
ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΣΤΟΝ ΣΥΝΑΝΘΡΩΠΟ : ΔΙΑΣΩΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΤΟΥ ΥΠΑΤΟΥ ΑΓΑΘΟΥ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΖΩΗΣ.

Δημήτριος Κ. Μπάκας
Αντιστράτηγος εα (ΣΣΕ 1966)